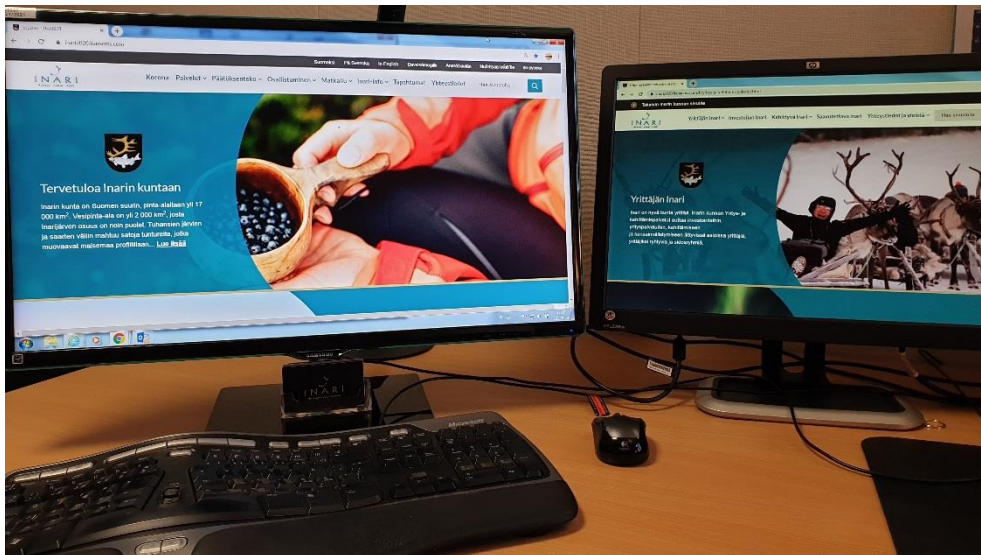

INARI

Voimakas luonnostaan

INARI MONIPAIKKAISUUDEN HUIPPUKOHTEEKSI

- etätönn ja monipaikkaisuuden mahdollisuuksien selvittäminen

Elinvoimalautakunta, kuntarahoitus 18.12.2020

Hakemushakemus 22.1.2021

Inarin kunta, yritys- ja kehittämisspalvelut

TIIVISTELMÄ

Monipaikkaisuus ja etätöiden tekeminen ovat nousseet koronapandemian aikana suosituksi, mitä Pohjois-Lapissakin tulee edistää ja hyödyntää pohjoisen elinvoiman kasvattamiseksi. Monipaikkaisuus ja etätö ovat tärkeitä tekijöitä sekä Inarin kunnan elinvoimaisuudelle että paikallisväestön hyvinvoinnille ja elämänlaadulle. Inarin kunnassa halutaan olla mukana kehittämässä etätöiden mahdollisuuksien kartoittamista ja mahdollisuuksien viestinnässä.

Sitra on käsitellyt etätöskentelyä ja monipaikkaisuutta vuonna 2017 ilmestyneessä selvityksessään "Monipaikkaisuus - ilmiö ja tulevaisuus" (<https://media.sitra.fi/2017/02/27172901/SelvityksiC3A454-2.pdf>). Monipaikkaisuus on ihmisten jokapäiväisiä elinympäristöjä yhä useammin leimaavan, monien merkityksellisten paikkojen ja niiden välillä tapahtuvan liikkumisen kokonaisuus. Se koostuu eri paikoissa tapahtuvasta liikkumisesta, palveluista, työstä, harrastuksista, kokemuksista ja asumisesta. Monipaikkaisuus on myös elämäntapa, kulttuuri ja jokapäiväisten rutiinien rakenne. Fyysisen monipaikkaisuuden lisäksi virtuaalinen ympäristö on nousemassa mukaan keskusteluun.

Inarin kunnan uuden kuntastrategian kulmakivet ovat arktinen luonto, ainutlaatuinen kulttuuri, voimakas identiteetti ja yhteisö sekä inarilainen toimintatapa. Etätöiden kehittäminen kiteytyy Inarin kunnan strategiassa voimakkaaseen identiteettiin ja yhteisöön, jonka mukaan uudet asukkaat otetaan avosylin vastaan ja toisaalta inarilaiseen toimintatapaan, jossa aluetta halutaan kehittää vetovoimaisuuden näkökulmasta. Tulijan näkökulmasta merkittävänä vetovoimatekijänä on Inarin ainutlaatuinen luonto, joka halutaan elää ja kokea vaikka hetken aikaa. Unelma kahdeksasta vuodenajasta, monipuolisesta luonnosta ja omintakeisesta inarilaisesta elämäntavasta elää muuttajan mielissä. Inarin kunnan ja alueen toimijoiden tulee kannustaa heidät tulemaan ja löytämään oman sielunmaisemansa sekä voimaantumaa ympäristöstään.

Inarin monipaikkaisuushankkeella on kaksi kokonaisuutta, joita ovat etätöiden edistäminen ja monipaikkaisuuden edistäminen Inarissa.

Tavoitteena on etätöiden osalta vapaan ajan majoituskapasiteetin hyödyntäminen uudella tavalla ja etätömahdollisuuksien tuotteistaminen sekä viestintään kehittäminen. Monipaikkaisuuden edistämisen tavoitteena on saada Inarin kuntaan lisää asukkaita, saada ihmiset kokeilemaan Inarissa asumista, talon rakentamista ja asunnon hankkimista Inarin kunnasta sekä työskentelemään täällä, vaikka muuallakin on koti sekä saada toimintamalli.

Toimenpiteinä on toimintamallin tai strategian teettäminen, tiedon hankkiminen infotilaisuuksien kautta, viestintäsuunnitelman tekeminen, pilotoinnin toteuttaminen sekä hankehallinnointi.

Työ toteutetaan pääosin pienryhmä – ja työpajatyöskentelynä palvelumuotoilun keinoin.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 46.500 euroa, johon Lapin liitolta haetaan 37.00 euroa (80 %) Maakunnan omaehtoisen kehittämisen rahoitustukea (AKKE-rahoitus). Inarin kunta on päättänyt myöntää hankkeelle 9.300 euron kuntarahoituksen. Hanke toteutetaan Inari-Saariselkä-matkailualueella ajalla 1.4.2021 – 31.3.2022 (12 kk). Hankkeeseen palkataan hankekoordinaattori kuudeksi kuukaudeksi ja lopun aikaa (6 kk) hanketyötä tehdään Inarin kunnassa oman työn ohella elinkeinotoimessa eli yritys- ja kehittämisspalveluissa.

Tavoitteet

Hankkeen kokonaisuudet ovat etätöiden edistäminen Inarissa ja monipaikkaisuuden edistäminen Inarissa. Etätöitä käsitellään pääasiassa matkailun näkökulmasta ja monipaikkaisuutta kunnan palvelujen näkökulmasta.

Tavoitteet on jaettu yleisiin alueellisiin tavoitteisiin sekä pääteemojen mukaisiin tavoitteisiin.

ALUEELLISET YLEISET TAVOITTEET

- Koronakriisistä elpyminen ja jälleenrakentaminen Lapin Koronasta selviytymisen suunnitelman pohjalta VN769966/2019-TEM -11
- Edistetään pohjoislapilaisen elinkeinoelämän, etenkin matkailun, toimintaedellytyksiä ympärivuotisesti
- Edistetään työllisyyttä alueella, sillä pääasiassa koronan johdosta työttömyysaste Inarissa 11/2020 oli 16,9 % mikä on kolmanneksi huonoin koko Lapissa kun 11/2019 työttömyysaste oli 9,0 % ja oli 7. paras (14. huonoin) Lapissa. Koronakriisi on aiheuttanut Inarille valtavat haitat, joita pitää torjua kaikin mahdollisin keinoin. Työttömyyden nousun syynä on mm. Inarin voimakas matkailuelinkeinon painotus.
- Edistetään alueellista innovointia ja uusien toimintamallien suunnittelua ja käyttöönottoa; Pohjois-Lapissa ei ole tehty yhdessä koronakriisistä elpymistoimia yhdessä matkailuyrittäjien ja kunnan kesken
- Saadaan yritykset koronan jälkeen nopeasti verkostoitumisen tielle; etenkin matkailualalla tarvitaan uutta verkostoitumista ja uskoa tulevaisuuteen
- Pysytään Inarissa mukana kehityksessä; Inarin on jäänyt Lapin tasolla jälkeen työllisyydessä koronan johdosta; ks kohdasta 3 työttömyyden vaikutus
- tuetaan saamelaisalueen elinvoimaisuutta ja hyvinvointia, vaikka sinällään hanke on tasa-arvoneutraali.

ETÄTYÖN EDISTÄMINEN INARISSA, tavoitteet

- Vapaan majoituskapasiteetin hyödyntäminen (1-11/2019-2020 yöpymiset Inarissa ja Saariselällä vähentyivät -26,6 %. Saariselällä -54 % ja muualla Inarissa -20 %. V. 2019 oli yht. 478 000 yöpymistä ja v 2020 yht 351 000 yöpymistä. Tästä puuttuu joulukuun 2019/2020-vertailuluvut, koska 12/2020 yöpymisraporttia ei ole vielä julkaistu. Käyttöaste korona-aikaan (huhtikuu-marraskuu) keskiarvoltaan 4-11/2020 oli 19,9 % ja 4-11/2019 30,7%.
- Etätötilojen kartoittaminen ja potentiaalisten yritysten kartoittaminen
- Tuotteistaminen
- Jakelukanavien kartoitus
- Ympärivuotisen matkailun kehittäminen
- Digitaalisuuden kehittäminen markkinoinnissa ja tuotannossa

MONIPAIKKAISUUDEN EDISTÄMINEN INARISSA, tavoitteet

- Inarin kuntapalvelujen tarjonnan lisääminen
- Tulijalla mahdollisuus kokeilla Inarissa asumista, rakentamista tai kiinteistön hankkimista
- Kunnan asukasmäärän kasvu
- Työllisyyden paraneminen
- Kunnan verotulojen lisääminen
- Kunnan imagon kirkastuminen
- Suunnitelmallisuuden lisääminen
- Yhteistyön lisääminen yritysten ja kunnan välillä
- uudenlaisen toimintamallin aikaansaaminen

Toimenpiteet

Hankkeen asiakaslähtöinen teemoitus

1. Inari monipaikkaisuuden huippukohde, USPit/argumenttien laadinta, imago
"Miksi tulisin töihin Inariin?"
  - kohderyhmän täsmentäminen ja määrittely
  - paikallisyhteisön näkökulma sosiaalisen kestävyuden nimissä
2. Etätyöskentelykohteet Pohjois-Lapissa
  - palvelujen ja tuotteiden kartoitus yrityksiltä, tuotekehittelyä tarvittaessa
  - *"Mitä palveluja Inarissa on tarjolla etätyöskentelijälle?"*
3. Miten asetun Inariin, saavutettavuus
  - helpotetaan saapumista, keinot
  - *"Onko asettuminen Inariin sujuvaa ja vaivatonta? Mitä minun pitää tehdä päästäkseni Inariin?"*
4. Miten saan tietoa
  - houkutteluviestintä, digitaalisuus ennen kaikkea
  - *"Mistä minä saan tietoa Inarin mahdollisuuksista etätyöskentelijälle?"*

Toimenpiteet prosesseittain

- ❖ Hankkeen aloittaminen
  - rekrytointi
  - hankesuunnitelman toimenpiteiden tarkennus ja työn aloittaminen
  - hankehallinnointi
  - tiedottaminen
- ❖ Analysointivaihe
  - etätyökohteiden kapasiteetin kartoitus
  - kansainvälinen- ja kotimaan markkinoiden tilannekartoitus
  - kunnan palvelujen tämän hetkisen tilanteen kartoitus (monipaikkaisuuden näkökulmasta)
  - viestinnän analysointi
  - kyselyn/haastattelun toteuttaminen
  - raportointi
- ❖ Suunnittelu- ja toimenpidevaihevaihe
  - käsitteiden avaaminen (etätyö, monipaikkaisuus) etäluentoina
  - päätetään pilottiteema ja –kohderyhmä, tehdään pilotointisuunnitelma
  - tuotekehitystä (nykyiset palvelut, uudet palvelut, uudistetut palvelut)
  - yhteisen etätyön ja monipaikkaisuuden toimintamallin luominen työryhmätyönä
    - ks. asiakaslähtöinen teemoitus
    - sisältää myös kunnan palvelujen suunnittelun
  - raportointi
- ❖ Pilotointivaihe
  - Pohjois-Lappi monipaikkaisuuden huippukohde -ohjelma valmis
  - toteutetaan pilotointi
- ❖ Analysointi
  - arvioidaan pilotoinnin tulokset
  - parannetaan toimintamallia tarvittaessa
  - tehdään päätös jatkosta
- ❖ Hankkeen päättäminen
  - loppuseminaari

- maksatushakemukset, loppuraportointi
- tiedottaminen

Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena syntyy Pohjois-Lapille monipaikkaisuuden ja etätöiden tekemisen toimintamalli, joka on yhdessä eri sidosryhmien ja yritysten kanssa suunniteltu työpajatyönä. Hankkeen tulos on sikäli vastuullista, koska toimenpiteitä on testattu.

Miten hanke toteuttaa Lappi-sopimuksen ja aluekehittämispäätöksen tavoitteita

Lappi-sopimuksessa on neljä strategista valintaa, jotka ohjaavat aluekehittämistä ilmiölähtöisesti. Lappi-sopimuksen tavoitteista tämä hanke toteuttaa eniten asiakaslähtöisestä näkökulmasta katsottuna ja eräänlaisena pehmeänä arvona ”Puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia”- tavoitetta ja toiminta-alueen ja koko Lapin näkökulmasta hanke toteuttaa ns. kovempaa arvopohjaista ”Arktinen talous vahvistuu” –tavoitetta. Taustalla on megatrendinä työnmurros ja myös Inarin on oltava kehityksessä mukana.

Toisaalta hanke toteuttaa myös paikallisia eli matkailualueen ja kunnan strategisia tavoitteita. Inari-Saariselkä Matkailu Oy:n strategian mukaiset teemat ovat ympärivuotisuus, saavutettavuus, vastuullisuus, digitaalisuus, tunnettuus & houkuttelevuus sekä alue on enemmän kuin osiensa summa. Näistä hanke vastaa eniten ympärivuotisuuden, digitaalisen saavutettavuuden ja houkuttelevuuden teemoja. Inarin kunnan strategiat ovat Inarilainen toimintatapa, arktinen luonto eli läheinen luontosuhde & inarilainen elämäntapa, voimakas identiteetti ja ainutlaatuinen kulttuuri. Tämä hanke toteuttaa eniten arktisen luonnon ja inarilaisen toimintatavan yhteensovittamista elinkeinoelämän, paikallisyhteisön sekä monipaikkaisten henkilöiden ja etätyöskentelijöiden välillä.

Hankepartnerit

Inarin kunnan yritys- ja kehittämisspalvelut on hankkeen hakijana. Pääyhteistyökumppanina on Inari-Saariselkä Matkailu Oy, joka on alueen matkailun alueorganisaatio. Hankkeeseen ei kerätä yritysrahoitusta näin korona-aikana. Yritykset ovat mukana hankkeessa antamassa arvokasta tietoa tarpeista ja tarjonnasta. Lisäksi Inarin kunnan muut toimialat ovat mukana suunnittelussa, työpajatyössä.

Kustannusarvio

Arvonlisävero ei jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Kustannukset on ilmoitettu verottomina.

Hanketyyppi: perushanke, yksi vastuullinen toteuttaja

Kustannusmalli: Flat rate 24 %

Kustannukset:

Henkilöstökustannukset	22.720 euroa
- hankevetäjä 6 kk x 3000 euroa	18.000 euroa
- lomarahaa 4 %	720 euroa
- sivukulut 21 %	4000 euroa
Ostopalvelut	18.352 euroa
--kysely, workshopit, pilotointi, raportit , viestintä	18.352 euroa
Matkakulut (flatratessa)	0 euroa
Kone- ja laitehankinnat, ei ole	0 euroa
Toimisto- ja vuokratkustannukset (flatratessa)	0 euroa
Muut kustannukset , ei ole	0 euroa
Välilliset kustannukset (=flat rate 24 %)	5 448 euroa
KUSTANNUKSET yhteensä	46. 500 euroa

RAHOITUS

Maakunnan omaehtoisen kehittämisen Akke-tuki 80 %	37.200 euroa
Kunta ja yksityinen rahoitus 20 %	9.300 euroa
RAHOITUS YHTEENSÄ	46.500 euroa

HAKIJATIEDOT

Inarin kunnan yritys- ja kehittämispalvelut on Inarin kunnan hallintoon kuuluva palveluyksikkö, joka vastaa Inarin kunnan elinkeinopalveluiden tuottamisesta. Inarin kunnassa yritys- ja kehittämispalvelut hallinnoi useita elinkeinohankkeita, myös matkailuhankkeita. Inarin kunnalla on riittävät resurssit hallinnoida suuriakin hankkeita ja sillä on vahva kokemus hankehallinnoinnista ja hankkeiden toteuttamisesta myös operatiivisella tasolla. Tähän hankkeeseen palkataan hankekoordinaattori kuudeksi kuukaudeksi ja hänen tukenaan toimii oman työn ohella kunnan kehittämiskoordinaattori. Inarin kunta vastaa toisen kuuden kuukauden aikana toimenpiteistä ilman kulujen maksatukseen hakemista. Hankkeen kirjanpidon hoitaa Sarastia Oy. Hankkeen asiantuntijapalvelut tullaan hankkimaan ostopalveluna.

Inari-Saariselkä Matkailu Oy (ISM) on matkailun alueorganisaatio, jonka toiminta-alueeseen kuuluvat Inarin kunta, Utsjoen kunta ja Sodankylän kunnan pohjoisosat. Hanketyötä tullaan tekemään tiiviissä yhteistyössä Inari-Saariselkä Matkailu kanssa, sillä ISM:llä on matkailusta varsinainen substanssiosaaminen.

Yhteyshenkilö: Marja Männistö, kehittämiskoordinaattori, Inarin kunta, marja.mannisto@inari.fi, puh 0400 2317656

Vastuuhenkilö: Samuli Mikkola, elinkeinojohtaja, Inarin kunta, samuli.mikkola@inari.fi, puh 040 6359101